

PARTİZAN

YAYINLARI NO:13

Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar, birleşin!

Dünyada ve Türkiye'de Siyasi Durum Üzerine

***Türkiye Komünist Partisi
(Marksist-Leninist)***

**2. Merkez Komitesinin 1. Oturumunda Kabul edilen
Rapordan Bir Bölüm**

ÖNSÖZ:

Yayınlar dizimizin bu sayısında, elimize geçen son derece önemli bir belgenin bir bölümünü yayınlıyoruz. Söz konusu belge, Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist'in 2. Merkez Komitesininin 1. oturumunda kabul edilen raporun, "Dünya'da ve Ülkede Siyasi Durum" başlığı taşıyan bölümüdür.

Bugün bu belgenin devrimci okuyucu kitlelerine ulaşabilmesi birkaç açıdan büyük önem taşımaktadır.

Herşeyden önce bu belge, Türkiye proletaryasının öncü müfrezesinin, Şubat 1981'de Dünya'daki ve Türkiye'deki siyasi durumu nasıl değerlendirdiğini ortaya koymaktadır. Dünya'da devrim akımı ile at başı tırmanışa girmiş olan emperyalist paylaşım savaşı tehlikesi ortamında, Türkiye son derece önemli halkalardan birini oluşturmaktadır. Bu, hem devrim olanakları, hem de emperyalist savaş hazırlıkları açısından Türkiye'nin dünya proleter devrimi kampına ve emperyalist, sosyal-emperyalist karşı-devrim kampına sunduğu iki karşıt imkandan dolayı böyledir. 2. MK'nin bu belgesi bu durumu somut olarak tahlil ederek, ülkemizin işçilerine, köylülerine, tüm ezilen halkına yol göstermektedir.

Bu belge aynı zamanda, proletarya partisini yıkmayı merkezi görev kabul etmiş Marksizm-Leninizm ve parti düşmanlarına karşı yürütülen ideolojik-siyasi mücadelede güncel olan "Türkiye'de devrimci durum" konusuna da köklü bir şekilde ışık tutmaktadır. MK'nin raporunun yayınladığımız bu bölümü, Türk hakim sınıflarının içinde buldukları ekonomik ve siyasi çıkmazı, (parti içi eğitim ile birleştirerek) somut veriler temelinde tahlil etmekte; devrimci durumun ortadan kalkmadığını, tekrar yükselişe geçmesinin kuvvetle muhtemel olduğunu ortaya koymaktadır.

Ve nihayet bu belge, "ezdik, çökerttik" palavralarıyla emekçilerde yılanlık yaratmaya uğraşan Gunta'nın suratına, TKP/ML II. Parti Konferansı'nın ardından güçlü bir şamar daha indirmektedir.

Partizan yayınları, bu belgeyi devrimci okuyucu kitlesine ulaştırmakla, işçi sınıfına karşı önemli bir görevini yerine getirdiğinin bilincindedir.

PARTİZAN
Mayıs 1981

1. DÜNYADA VE ÜLKEDE SİYASİ DURUM.

* Yeni bir dünya emperyalist paylaşım savaşı hazırlıkları son hızla tırmanıyor.

Dünya çapında yeni bir savaş için emperyalist ve sosyal-emperyalist blokların hazırlık ve kışkırtmalarını iyice artırdığını görmekteyiz. Kışkırtıcılığın başını iki en büyük emperyalist, ABD ve SB çekmektedir.

Çeşitli P.yayınlarında da belirtildiği gibi, emperyalist savaş hazırlığı, uzunca bir süredir tırmanışa geçmişti. Bu tırmanış özellikle ABD ve SB'nin tezgahladığı ve kışkırttığı yerel savaşlarla, darbelerle ve açıktan müdahalelerle yürütmekteydi. Son yılın olayları buna tanıktır.

Geçtiğimiz aylarda, emperyalist "efendi"ler dünyayı bir genel yangına sürükleyici yeni yeni adımlar attılar. Bunların en önemlileri İran-Irak savaşının kışkırtılması, Polonya hadisesleri ABD'de yeni yönetimin açık savaş yanlısı tavrı takınması ve Orta Doğu'da yeni güç dengelerinin aranmasıdır.

Bütün bu kışkırtma ve hazırlıklarının altında yatan temel neden, kapitalizmin dengesiz gelişme kanunu ve emperyalist sistemin ekonomik bunalımının içinden çıkılmaz bir biçimde derinleşmesidir.

NATO Bloku'nun emperyalist ülkelerinde iktisadi bunalım çanları çalmaktadır. ABD'de 80 yılında enflasyon %10'u aşmış, işsizlik büyüme başlamış, dış ticaret açığı 35 milyar doları bulmuştur. ABD'nin ekonomik büyüme hızı sıfıra düşmüştür. Diğerleri açısından ise durum daha kritiktir. İngiltere %12 oranındaki işsizlikle başta gelmektedir. Almanya sürekli dış ticaret açığı vermektedir. İtalya ekonomisi iflâsın eşiğindedir.

Sosyal-emperyalist cephede de durum pek değişik değildir. Varşova Paktı ülkelerinin ağababası SB, geçen yıl derin bir tarım krizi yaşadı. Tarımsal üretimdeki düşüş ve fiyatlardaki artışı durdurmak için birdizi yeni önlemler plânladı. Polonya'da ise kriz hat safhaya vardı ve emekçilerin kitle hareketlerine yol açtı. Diğerlerinde de kötüleşen ekonomi, ancak emekçi halkın sırtına daha da fazla yüklenerek ayakta durabilmektedir.

Emperyalist sistemin ekonomik bunalımının derinleşmesi, emperyalist ülkelerde savaş yanlısı kliklerin daha ağırlık kazanmasına, savaş propagandasının hızlanmasına, milliyetçi duyguların kışkırtılmasına ve faşizan tedbirlerin artmasına yol açmaktadır.

ABD emperyalist tekelci burjuvazisi Carter'i daha sert bir dış politika izlemesi, içte de devletin halka sağladığı sosyal hizmetleri kısarak ekonomik çarkı döndürmesi amacıyla iş başına getirmişti.

Ama Carter yönetimi burjuvazinin beklediğini veremedi. Bunun üzerine sahneye Reagan çıktı. Reagan seçim kampanyası boyunca Amerikan ekonomisinde devlet müdahalesini asaltacağını, enflasyonu ve işsizliği durduracağını vaatetti. Amerika'nın itibarını yine kazandırmak için askeri gücünü artırmaya, daha uzlaşmaz bir dış politika izlemeyi vaatetti. Yıllardır "Büyük Amerika" şövenizmiyle kandırılmış emekçiler, bu "milliyetçi" propagandaya eğilim duydular. Reagan yönetimi ise işe başlar başlamaz savaş kışkırtıcısı çarlatanlıklara başladı. Reagan ve eski NATO genel komutanı-yeni dış işleri bakanı Haig, SSCB'yi "saldırganlık"la ve "uluslararası terörün kaynağı" olmakla suçladı ve Kremlin'in yeni çarlarını "ahlâksızlık"la damgaladı. Bu tutum ikinci dünya savaşı öncesinde ABD başkanı Rossvelt'in Japonya'ya "ahlâksızlar" demesini bize hatırlatmaktadır. Bu ilişkileri gerginleştirici kampanyaya İtalya ve İngiltere'de katıldı. Reagan yönetimi bir yandan (aslında dünya halklarını aldatmaktan ve nükleer silah tekeline ellerinde tutmaktan başka bir amacı olmayan) SALT görüşmelerini engelleme tavrına girerken, diğer yandan da NATO'lu emperyalist müttefikleri üzerinde savaş hazırlıklarını hızlandırmaları için baskı yapmaktadır. Reagan yönetimi, yarı-sömürgelerindeki

faşist diktatörlükleri beslemekte, güçlendirmekte ve her yerde Rus-sosyal emperyalizminin nüfus alanlarına saldırmak üzere hazırlanmakta ve kıskırtılmaktadır. Kısacası Carter döneminde sosyal-emperyalist blokla nüfus alanları için verilen dalaşmada izlenen tatlı-sert tutuma son verilmekte ve ABD'nin SB'ne kaptırdığı askeri üstünlüğü yeniden kurmayı gözetken daha saldırgan ve savaş kıskırtıcısı bir tutuma geçilmektedir.

ARD teknelci burjuvazisinin savaş kıskırtıcılığına verdiği bu yeni ivme, Batı Avrupa'lı ortaklarından cılız itiraz seslerinin yükselmesine neden oldu. Bunun nedeni, bu emperyalistlerin savaşta karşı olmaları değildir. Onların itirazlarının arkasında, ABD'nin kendilerine göre çok hızlanmış olması, buna ayak uydurmada zorluk çekecekleri korkusu yatmaktadır. Bu itirazlarına rağmen, B.Avrupalı büyük emperyalistlerin (Almanya, İngiltere, Fransa) silah imalâtı ve satışını hızlandırmakta, bütçelerinin daha büyük oranlarını askeri mürcemalara ayırmakta, kendi nüfus alanlarına işgalci askerlerini göndermekte ve Rus-sosyal-emperyalizmine karşı daha sert bir tutuma girmektedirler.

Somut bir savaş tehlikesi, yerel savaşların yaygınlaşması ile daha da keskinleşiyor. Dünyada savaş tehlikesinin düğümlendiği üç ana nokta var: Uzakdoğu, Ortadoğu ve Avrupa. Bu yılın sonuna doğru, savaş kasırgasının odak noktaları Uzakdoğu'dan Ortadoğu'ya ve Avrupa'ya kaydı. Avrupa'da savaşın patlamasına yol açabilecek olaylar gelişmektedir. Geçen yıl Yugoslavya'da Tito'nun ölümü üzerine Rus sosyal-emperyalizminin bu ülkede kargaşa kundaklama çabası ve müdahale etme ihtimali eme bulutlarını Avrupa üzerine yoğunlaştırdı. Ne varki, bundan bir süre önce işgal ettiği Afganistan bataklığına saplanan RSE, Yugoslav krizinden istediği gibi yararlanamadı. Kısa bir süre sonra ise bu kez NATO emperyalistleri Rus sosyal-emperyalizmine bizzat Avrupa'da darbe vurma imkânı elde ettiler. Onlara bu imkânı tanıyan gelişmeler, Polonya'daki revizyonistlerin içine düştükleri derin ekonomik ve siyasi bunalımdır. Bu kriz, Polonya işçi sınıfının kendiliğinden kitle eyleminde büyük bir artışa yol açtı. İşçiler, sosyalist maskeli bu kapitalist düzenin sırtlarına yüklediği yükü artık çekmek istemediklerini ortaya koydular. Aynı zamanda, en demokratik hakları olan sendikal hakları için mücadeleye atıldılar. Polonya işçisinin düzenlediği grevler dalga dalga tüm ülkeyi kapladı. Rus sosyal-emperyalizmine sırtını vermiş olan Polonya'lı sosyal-faşistler bu kitle sel direniş karşılarında dayanamadı. Taviz vermek ve gerilemek zorunda kaldı. Polonya yeni bürokrat burjuvazisi, "komünist" partisininin ve devletin yönetim kademelerinde değişiklikler yapmak zorunda kaldı.

Batılı emperyalistler, Polonya'daki bu gelişmeyi, kendi emperyalist rekabetleri için fırsat bildiler, sosyal-emperyalist cepheye büyükçe bir gedik açmak için harekete geçtiler. İşçi hareketinin önderleri, bugün görebildiğimiz kadarıyla, NATO emperyalistleriyle işbirliğinde olan yada en azından onlarla uzlaşan reformistlerden oluşmaktadır. Onlar, ABD'nin Batı Avrupa emperyalistlerinin ve bunların Polonya'daki sosyal dayanaklarından biri olan kilisenin tam bir desteğine sahiptirler. Bu önderlik, kendiliğinden hareketin gelişmesiyle birlikte giderek gericileşmiştir. Şu andaki fonksiyonu ise Polonya işçi sınıfının farklı mücadelesini NATO'lu emperyalistlerin çıkarlarına peşkeş çekmeye çalışmaktır. Başta ABD olmak üzere NATO bloğunun emperyalistleri, Polonya işçi sınıfının mücadelesini kâh gemleyerek, kâh yeniden alevlenmesine yardım ederek; Rus sosyal-emperyalistlerini Doğu Avrupa'da zor duruma düşürmeye çalışıyorlar. Çünkü Polonya'da sosyal-faşizmin geri atmak zorunda kaldığı adımlar, diğer Doğu Avrupa ülkelerinde batı emperyalistlerinin uşaklarını cesaretlendirecek, işçi sınıfının kendiliğinden hareketlerinin gelişmesine etki edecek ve sosyal-emperyalizmin cephe gerisini karıştıracaktır. Bunun da ötesinde Polonya'da işçilerin bazı burjuva demokratik haklar elde etmesi, ABD ve diğer emperyalist devletler açısından ideolojik bir demagoji kaynağı olarak da değer taşımaktadır. Çünkü onlar bu işçi hareketlerini göstererek sosyalizmi karalamakta, burjuva demokrasisinin en doğal siyasi biçimi olduğu demagojilerin sahtekarca temel yapılarıdır. Yani böylece bir taşla birkaç kuş vurmuş oluyorlar. Hem sosyal-emperyalist bloкта

gedik açıyorlar, hem de bu revizyonist-kapitalist ülke işçilerinin sosyalizmi yeniden kurmaya yönelebilecek bu mücadelelerini saptırmış oluyorlar, hem de komünizm ve sosyalizme karşı ideolojik saldırı malzemesi yapıyorlar.

RSE, Polonya'daki gelişmeler karşısında açık müdahale tehditleri savurdu. Fakat şu aşamada bunu göze alamadı. Bunun başlıca nedenleri Rus SE'nin işgalci bir güç olarak dünya halklarının gözünde teşhir olmuşluğu, daha henüz kendisini Afganistan batağından kurtarmamışken yeni bir işgale girmeyi göze alamaması, Polonya'ya müdahalenin Polonya halkının silahlı direnişe yol açacağı ve NATO emperyalistlerinin böyle bir müdahaleye karşı silahla cevap vereceği ihtimalidir. Polonya, Avrupa'da askeri açıdan stratejik bir öneme sahiptir. Dolayısıyla Polonya'nın herhangi bir taraftan işgali, diğer tarafın askeri cevabını gerektirecektir. Polonya'yı işgal etmek demek, savaşı şu andan kabul etmek demektir. Bu iki en büyük emperyalist güç, savaş kışkırtıcılığın artırmakla birlikte, şu anda savaşın başlamasından kaçınılmaktadırlar. Bu nedenle de ABD, Polonya'daki hareketin ileri gitmesini kışkırtmakta ama müdahaleye ramak kala dizginlemeye çalışmaktadır. Diğer yandan RSE'de, işgalci dışlarını göstermekte ama, taviz üstüne taviz vermek zorunda kalmaktadır. Bu karşılıklı tırmanışın, barışsever dünya halkları açısından ne kadar tehlikeli bir oyun olduğu ortadadır.

Bizim bu durum karşısında Polonya'daki hareketi değerlendirişimiz şöyle olmaktadır: Biz işçi sınıfının bu kendiliğinden mücadelesini destekliyoruz. Ama bu hareketin gerici ve satılmış önderliğince saptırılmasına, yarı yolda alıkonmasına karşı çıkıyoruz. Biz bu hareketin, Polonya sosyal-faşist iktidarına karşı yönelmesini arzuluyoruz. Biz bu hareketi kendi savaş kışkırtıcı emelleri uğruna kullanmaya çalışan emperyalist bloğu lanetliyoruz. Biz Polonya'nın tepesine dikilen işgalci Rus sosyal-emperyalizmini lanetliyoruz. Bizim sloganımız; "emperyalistler, sosyal-emperyalistler; Polonya'dan elinizi çekin" ve "Kahrolsun emperyalist savaş kışkırtıcılığı" olmalıdır. İşçilerle tartışmalarda, emperyalizmin ve sosyal-emperyalizmin Polonya işçi sınıfının mücadelesini, kendi hegemonya dalaşmalarına ve savaş kışkırtıcılıklarına alet etmeye kalkıştıkları somut olarak teşhir edilmelidir.

Polonya olaylarını (Afganistan işgaline dahil ederek) işçilerle tartışmak, aynı zamanda faşist ve sosyal-faşist demagojiyle mücadele etmek için de çok önemlidir. Birinci olarak; Polonya örneği kullanılarak sosyalizmden geriye dönüş olgusu tartışılmalıdır. Aksi taktirde, sosyalizmin işçi sınıfına kurtuluş getirmedeği şeklindeki anti-komünist propaganda işçileri etkileyecektir. Ya da Polonya'yı sosyalist zanneden işçiler sosyalizmi savunmak amacıyla, buradaki haklı mücadeleyi karalayacak ve modern revizyonistlerin ekmeğine yağ süreceklendir. (Bu konuyla ilgili olarak Ek-I a'da Polonya hakkında bazı temel bilgiler verilmektedir.) İkinci olarak; Polonya üzerindeki Rus işgal tehlikesi Rus sosyal-emperyalizmini teşhir etmenin bir aracı olarak kullanılmalıdır. Aksi taktirde bu durum, modern-revizyonistleri haklı bir mücadele olarak gösterebilecek ve savaş kışkırtıcılığı ve emperyalist saldırganlık, proleter enternasyonalizm olarak işçi sınıfına yutturulmaya çalışılacaktır.

Yeni bir dünya savaşına yönelik yerel savaş yangınları orta-doğu bölgesinde halâ sürüp gitmektedir. RSE'nin Afganistan işgalinden sonra, İran-Irak savaşı büyük emperyalist güçleri çatışmanın eşğine getirdi. İran-Irak savaşı, petrol dalaşmasının bir parçasıdır. İran, Irak'ın zayıflamasından yararlanarak 1975'de o zamanın güçlü İran'ına terk etmek zorunda kaldığı Hürmüz Boğazı petrol trafiğini yeniden ele geçirmek istiyordu. Onun bu isteğini ise hem RSE, hemde ABD emperyalizmi destekleyip kışkırttılar. Her ikisi de bu savaşın yaratacağı ortamdaki daha kârlı çıkacakları hesabıyla hareket ettiler. RSE bu savaş sonucu İran'ı daha kolay açığa düşüreceğini hesapladı. Ayrıca bu savaşın kendisine yeni müdahale olanakları yaratabileceğini düşünüyordu. ABD ise, İran'da uğradığı hezimetin acısını halâ içinde hissederek açıkça İran'a santaaj yapıyordu. Diğer yan-

dan bu savaş silah satışı için iyi bir pazar da yaratmış oluyordu. Savaşın seyri içinde Hürmüz Boğazı'nın tıkanması ve batının petrol damarlarının birinin kesilmesi tehlikesi belirince, ABD müdahale hazırlıklarına girişti. Ancak boğaz, petrol trafiğine kapanmadı ve müdahale gerçekleştirilemedi. Bugün bu savaş, emperyalistler açısından çekiciliğini yitirmiş vaziyette uzayıp gitmekte; her iki ülke halkına yeni acılar ve ekonomik yük kaynağı olmakta; uzadıkça özellikle Irak'ın saldırgan yöneticilerini güç durumda bırakmaktadır.

Ortadoğu'da ABD kaybettiği güç dengesini yeniden kurmak için girişimlerini artırmıştır. Türkiye'deki 12 Eylül darbesi bunun bir parçasıdır. Şimdi "İslâm Bloku" görünümü altında Türkiye'yi de kullanarak Arap ülkeleri üzerindeki denetimini artırmaya çalışmaktadır. Yeni yapılan İslâm Konferansı bunun somut bir göstergesidir. Bu konferansa Afganistan alınmamıştır. Konferans, ABD'nin uşağı ülkelerin hakimiyeti altında gelişmiş; yayınlanan siyasi belge ve ilke seviyesinde yapılan ekonomik anlaşmaların bu doğrultuda olmuştur. İslâm konferansının "bağlantısız"lığı, bağımsızlık aşığı ezilen halkları aldatmak için gerilmiş bir perdedir. Bu bağlantısızlık maskesinin altında, büyük emperyalist güçler bu ilkeleri kendi denetimleri altına almak için mücadele etmektedirler.

Ortadoğu'yu önümüzdeki yıl karıştıracak diğer bir sorun, Filistinlilerin devlet bağımsızlığı için verdikleri kavganın iki en büyük emperyalist, ABD ve RSE tarafından idgis edilmeye çalışılması olacaktır. ABD, Mısır, Suudi Arabistan, Ürdün üzerinde hakimiyetini sağladığından bu yana, İsrail'i Filistin sorununda uzlaşıcı bir tutuma itmeye çalışmaktadır. ABD'nin bulduğu son formül, Filistin ulusuna, İsrail'in işgal ettiği toprakların bir kısmında göstermelik bir devlet kurma hakkını tanımaktır. Bu yönde İsrail'e ve Arap devletlerine baskı yapmaktadır. Diğer yandan RSE için Filistin halkının milli mücadelesini kullanmak önemini kaybetmiştir.

ABD'ye bu konuda taviz vermeyi, karşılığında bir taviz istemeyi benimseyebilir. Yani, yerinden, yurdundan edilmiş bir milletin verdiği milli kurtuluş mücadelesi, bu iki güçlü emperyalist haydut arasında pazarlık konusu haline getirilebilecektir. Bu, Filistin'lilerin kesinlikle çıkarına değildir. Bu oyunun tezgâhlanmakta olduğu inancı, FKÖ liderleri tarafından İslâm Konferansı'nda dile getirilmiştir. Bu liderler, şu anda uzlaşma içinde oldukları ve dümen suyunda gittikleri RSE'ne tam olarak güvenmemektedirler. Ama bu önderlik, kâh bu emperyalistle, kâh şu emperyalistle uzlaşma arıyor, kurtuluş için halkın gücüne dayanamayan, teslimiyetçi bir milli burjuva önderliğidir. Tezgâhlanması ihtimal dahilinde olan bu oldu-bitti karşısında ne tutum takınacaklardır? Filistin halkını, militan bir mücadeleye sevk edebileceklermidir; yoksa emperyalistlerin anlaşarak önlerine atacağı kemikle yetineceklermidir? Filistin halkı, mücadelenin önüne set çeken bu teslimiyetçi ve uzlaşıcı önderliği aşabileceklermidir? Bütün bu sorular, Ortadoğu'da Filistin sorununu yeniden alevlendirmekte ve yeni bir yerel savaş ihtimalini beraberinde getirmektedir.

Yoldaşlar, yükselen emperyalist savaş tehlikesi, Türkiye halkının bu konuda daha sıkı bir şekilde uyarılmasını ve eğitilmesini gerektiriyor. Bunun iki nedeni var. Birincisi; dünya barışının korunması, emperyalist sistemin bunalmının daha da derinleşmesine ve devrimci durumun olgunlaştığı ülkelerin sayısının artmasına yardımcı olacaktır. İkincisi; Türkiye, emperyalist savaşın odak noktalarından birinde yer almaktadır. Böyle bir savaş ya da bunu hazırlayan bölgesel bir savaş Türkiye'yi de içine alacaktır. Biz, sınıfımıza ve ezilen halkımıza emperyalizmin mağası olarak sokulacağımız haksız bir savaştan çıkarılmız olmadığını anlatmalıyız. Aşağıda nedenlerini anlatacağımız gibi, Türk hakim sınıfları hem emperyalist efendilerinin istediği doğrultusunda, hem de ülke içindeki sınıf ilişkilerini küllendirmek amacıyla savaş çıkartkanlığı yapmakta; bunun için halkımızın tezimden kaynaklanan milli duygularını kıskırtmakta ve kullanmaya çalışmaktadırlar.

Biz, haksız savaşlara karşı halkımızı eğitmeli, onlara haklı (ulusal

ve sosyal kurtuluş) savaşlarını desteklemeye ve kendi devrimci savaşlarına (DHD'ne) katılmaya ikna etmeliyiz. Bu, her komünistin önemli bir görevidir.

* Türk hakim sınıflarını önümüzdeki yıl daha derin iktisadi çıkmaslar bekliyor!

12 Eylül darbesinin üzerinden 6-7 ay geçti. Darbenin amaçlarından birisi de 24 Ocak tedbirleriyle ilk önce toparlanma eğilimi gösteren, daha sonra ise doğal olarak daha da büyük bir patlamanın eşiğine gelen ekonomik krizi göğüslemek ve atlatmaktır. MK'nin "12 Eylül" broşüründe bu konu etraflıca anlatılmaktadır.

Faşist askeri cunta aracılığı ile hakim sınıflar bu 6-7 ay içinde istedikleri sonuçları elde edebildilermi? 1981 yılına umutla bakabiliyorlarmı?

Bu soruların cevaplarını verirken bizzat kendileri ikiye ayrılmaktadır. Hakim sınıfların bir kısmı sözcü ve ideologları, enflasyonun dizginlendiğini, yeni döviz kaynakları yaratılarak komprador sanayinin çarkının daha hızla döndürülebileceğini, işsizliğin dizginlenebileceğini vb. iddia ederken, diğer bir kısmı bu sonuçlara 24 Ocak tedbirleriyle varılamayacağını iddia ediyorlar.

Biz ise, ister 24 Ocak tedbirleri, ister bilmem ne tedbirleri olsun, ekonomik krizin daha da derinleşmek zorunda olduğunu söylüyoruz. Bunu ise ekonomik durumun bilimsel bir tahliline dayandırıyoruz.

Bugün ekonominin temel sorunları, enflasyon; döviz darboğazı; tarım üretiminin artırılması; komprador sanayinin üretim krizi; ve hergün büyüyen açık işsizliktir. Bunlar yarı-sömürge ve yarı-feodal bir iktisadi yapının ayrılmaz ve doğal sorunlarıdır. Bu sorunların ortadan kalkması ancak ve ancak bir yandan tarım devrimiyle köylü yığınlarının kendilerini saran feodal bağlardan kurtulması ve tarım üretiminin artması, diğer yandan emperyalizme göbekten bağımlı bir sanayi yerine milli bir sanayinin kurulması ile mümkündür. Komprador burjuvazinin ve toprak ağalarının umut ve iddialarının tersine, böyle bir iktisadi yapıda; enflasyon, dış ticaret açığı, işsizlik, tarım kesiminden sermaye biriktirmemesi vb. sorunları ortadan kaldırmak mümkün değildir. Hakim sınıflar açısından mümkün olan bu sorunların kısacacının geçici süreler için biraz gevşemesidir. Bu gevşeme genellikle emperyalistlerin yeni borçlar verdikleri ve içte de faizmin kolaylaştırılması yoluyla da emekçiler azgınca sömürüldükleri zaman görülebilmektedir. Hakim sınıflar 1981 için böyle bir gevşeme umuyorlar. Ancak ekonomik durum bunun boş bir hayal olduğunu ortaya koyuyor.

1- Mevcut parasal kriz önümüzdeki yıl şiddetini daha da artıracaktır.

Enflasyon, piyasa istikrarını alt üst eden bir olgudur. Parasal krizin temel ögesi enflasyondur. Enflasyonu en kaba biçimiyle "para şişmesi", yani paranın nominal (ad, sayıya) değeriyle gerçek değeri arasındaki uyumun bozulması olarak tanımlayabiliriz. Diyelim ki bugün 1500 TL. üç saatlik emek zamanını (ya da bunun cisimleşmiş biçimi olan 1 gram altına) temsil ediyor. "para şişmesi" bu 1500 TL'nin halâ bir gram altına temsil ettiği varsayılırken gerçekte, meselâ, 2/3 gram altına, yani iki saatlik emek temsil eder hale gelmesidir. (bu örnekte enflasyon oranı 1/3 yani %33'tür.) Enflasyonun tezahür ediş biçimi, piyasaya sürülen metanın miktarında ve gerçek değerinde bir değişme yokken, bu metaların fiatlarının artması şeklinde olmaktadır. Yani paranın nominal değeri sabitken gerçek değeri düşünce, fiyasa bu açığı metaların fiatlarını yükselterek kapatmaktadır. (bunun nedenini aşağıda izah edeceğiz)

Para şişmesi, kaçınılmaz olarak devalüasyonu, yani paranın şişmiş durumundaki nominal değerinin düşürülerek gerçek değerine uygun hale getirilmesini beraberinde getirir. Türk parası dolar temelinde bağlanmıştır. Serbest rekabet döneminde kağıt para genel toplumsal emek zamanını somutlaşmış biçimi olan altına temsil ediyordu. Emperyalizm çağında altın,

kâğıt paranın temeli olmaktan çıktı; onun yerini, o anda en güçlü emperyalist ekonominin para birimi aldı. Türk parasının temeli de bu nedenle yarı-sömürgeci olduğumuz ABD'nin dolarıdır. Dolayısıyla da devleşyon demek Türk parasının esas olarak dolar karşısında değerinin düşürülmesi demektir.

Burjuvazinin sözcüleri, enflasyonun nedeni olarak, ücretlerin ve maaşların yükselmesini, devletin KİT'leri zararına çalıştırmasını, tarım ürünlerini desteklemesini vb. gösterirler. Derler ki, piyasadaki mal miktarı sabit iken emekçi halkın tüketim gücü artınca (yani gelirler artınca) talep artar; neticede fiyatlar yükselir. Dolayısıyla da ücretler ve maaşlar dondurulmalı; tarım ürünlerine verilen taban fiyatları düşük tutulmalıdır.

Bu türkü, burjuvazinin ta Marks zamanından beri ağzından düşürmediği eski bir demegöjidir. Kaldı ki Türkiye'de gerçek ücretler artmamış azalmıştır. Meselâ enflasyonun iyice gemi azıya aldığı 1972 ile 1981 dönemi boyunca fiyat ve gelir artışları şöyledir:

Hayvansal gıda maddeleri:	18 kat.
Yaş sebze ve meyve:	30 kat.
Dayanıklı tüketim malları:	12 kat.
Sinema:	20 kat.
Ev kiralari:	15 kat.
Net ücretler:	7-8 kat.
Net maaşlar:	6-7 kat.

Bu tablo, enflasyonun sebebinin ücret ve maaş artışı olmayacağını; tam tersine halkın sefaletinin sebebinin enflasyon olduğunu açık bir şekilde isbatlamaktadır.

O halde Türkiye'de enflasyonu yaratan mekanizmalar başkadır. Para şişmesini anormal bir biçimde yükselten piyasa mekanizmalarını anlayabilmemiz için önce paranın belirli işlevlerini ve piyasada ne gibi işlev gördüğünü kısaca ve basitçe açıklamak gerekmektedir.

★ Paranın temel bir işlevi, "fiat standartı" olmasıdır. Yani para, bir metanın değişim değerini (onun içindeki emek-zamanını) fiata çevirir. paranın temsil ettiği değişim değeri herhangi bir nedenle düşerse, metanın değişim değeri değişmediği halde fiyatı yükselir.

★ Paranın diğer bir önemli işlevi, dolaşım aracı olmasıdır. Metalar para aracılığıyla el değiştirirler. Bir meta önce para kılıfına girerek piyasaya girer; daha sonra tekrar meta kılıfına girerek piyasayı terkeder. Para, metanın bu dolaşımını sağlayan bir aracıdır. Bir piyasada metaların kesintisiz dolaşımını tamamlayabilmeleri için belirli bir miktarda para gereklidir. Bu miktar nasıl belirlenir? Piyasaya sürülen metaların fiyat toplamalarının, dolaşımın hızına bölünmesiyle! bir örnekle açıklayalım: Piyasada sadece 4 meta olsun ve bunların her birinin fiyatı bir TL olsun. O zaman fiyat toplamı 4 TL'dir. Eğer bu mallar birinci gün sadece satılıyorsa ve ikinci gün de aynı anda alınıyorsa bu piyasanın dönmesi için piyasada 4 TL bulunmak zorundadır. Aksi takdirde alış ve satışlar gerçekleşemez. Ama diyelim ki mallar aynı gün içinde ve sırayla piyasaya sürülüyor ve ikinci mal sürüldüğünde, birincisi satın alınıp piyasadan çıkarılıyor. Bu takdirde piyasada 1 TL bulunması, bütün alışverişlerin gerçekleşmesi için yeterlidir. Dolaşım hızı para biriminin bir zaman bölümü içinde kaç el değiştirdiği olarak anlaşılabilir. Birinci örnekte, her 1 TL, bir kez el değiştiriyordu; dolayısıyla dolaşım hızı bir idi. İkinci örnekte ise 1 TL, dört kez el değiştiriyordu; dolayısıyla dolaşım hızı dört tür. Piyasada bulunan paraya tedavüldeki para denir. Eğer metaların miktarı, değerleri ve dolaşım hızı sabit iken, paranın herhangi bir nedenle değeri düşürülürse metaların fiyatları artacağı için, piyasadaki para miktarları da artmak zorunda kalacaktır.

Bunun terside şu şekilde doğrudur; eğer tedavüldeki para miktarı bir nedenle artarsa, ihtiyaçtan fazla para olacağı için, meta fiyatlarında

artma ve de bunun sonucunda paranın gerçek değerinde bir düşüş ortaya çıkacaktır.

Eğer, metaların miktarı ve değerleri sabitken dolaşım hızı artarsa, piyasada gerekli para miktarı azalacak ve fazla paranın tedavülünden çekilmesi gerekecektir.

Bunun tersi durumunda yani dolaşım hızı düştüğünde, tedavüldeki paranın artması gerekecektir. Tedavüldeki para miktarı artırılmazsa (burada kâğıt paradan değil onun temsil ettiği meta-paradan bahsediyoruz), bir para krizi doğacak ve dolaşım aksayacaktır.

★ Paranın bir diğer işlevi de ödeme aracı olmasıdır. Para, soyut toplumsal emeğin cisimleşmiş şekli olduğu için, metaların dolaşımını sağlayan basit bir aracı olmasının ötesinde, değişim-değerini para kılıfında saklama, biriktirme imkânı yaratır. Yine bu nedenledirki, bugün tüketilen malın değerini yarın ödemek mümkündür. Paranın bu özelliği, kredi-parayı doğurmuştur. Senetler, çekler, para işlevi görmeye ve metaların dolaşımına aracı olmaya başlamışlardır. (Bir piyasada kredi-paranın rolü büyüdükçe piyasa dengesinin bozulma ve parasal krizin ortaya çıkma ihtimali büyür. Bir piyasadaki kredi-paranın hacmi büyüdükçe, tedavülünden o kadar nakit paranın çekilmesi gerekecektir. Ödeme dönemlerinde bu hacim küçüldükçe de tedavülde nakit para ihtiyacı ortaya çıkacaktır.)

Şimdi paranın bu işlevlerini gördükten sonra gelelim enflasyonu beraberinde getiren piyasa mekanizmalarına:

a) Birinci olarak piyasada kredi-paranın rolünün giderek büyümesi, tedavüldeki para hacmini şişirmektedir.

Kredi-paranın rolünün büyümesi, şöyle izah edilebilir: Ticaretin önemli bir bölümü vadeli, senetli satılara dayanmaktadır. Bu senetler ödeme aracı olarak kullanılmakta ve para gibi elden elde dolaşmaktadır. Tüketici harcamalarında taksitle alış-veriş yapmak (özellikle tüketicinin satın alma gücünün düştüğü bu ortamda) iyice yaygınlaşmıştır. Diğer bir etken de, birbirleriyle mevduat yarışına çıkmış olan bankaların peşin faiz ödeme geliştirmeleridir. Bu da para-sermayenin gelecekteki kazancını daha bugünden piyasaya sırınga etmektedir. Bütün bu etkenler, kredi-paranın meta-dolaşımındaki rolünü ve iş hacmini büyütmekte ve dolaşımdaki nakit paraya eklenerek, tedavüldeki para hacmini şişirmektedir. Fakat yukarıda görmüştük ki, tedavüldeki paranın (ister nakit, ister kredi-para biçiminde olsun), meta dolaşımının gerektirdiğinden fazla olması, paranın değerinin düşmesine, yani fiatların yükselmesine yol açmaktadır.

Bu noktada merkez bankasının mali düzenleyici rolü düzeme gelmektedir. Paranın enflasyonist baskısını önleyebilmek için modern burjuva devletleri, tedavüldeki para miktarını, tahvil alım-satımlarıyla piyasanın ihtiyacına göre ayarlar ve paranın istikrarlı olmasını sağlarlar. Bunu merkez bankaları aracılığıyla yaparlar. Meselâ, nakit para miktarı gereğinden fazla ise, devlet tahvili satarak aldığı parayı hazineye koyup piyasadaki parayı azaltırlar. Tersine, tedavüldeki para az geliyorsa, eskiden çıkartılmış tahvilleri satın alarak piyasaya taze para sürerler.

TC Merkez Bankasının, böyle bir düzenleyici bir rol oynaması imkânsızdır. Bunu yapabilmesi için devlet hazinesinin güçlü olması gerekir. Nitekim TC Merkez Bankasının ihtiyaç nakit parayı geri çekebilecek hiç bir operasyon yapmamasının yanı sıra tam tersine, bütçe açıklarını kapayabilmek için ipte borçlanma ve elde ettiği parayı yeni harcamalar yoluyla piyasaya sürmek zorunda kalmaktadır. (12 Eylül öncesi devletin iç borçları muazzam boyutlara varmıştı.) yani bizzat devletin kendisi sürekli bir para şişirticisidir.

Piyasadaki toplam paranın, gerekli miktarın üzerine sürekli çıkması, para şişmesine yol açmakta ve fiat artışları şeklinde tezahür eden enflasyonlarla sonuçlanmaktadır.

b) Enflasyonun azgın bir biçimde büyümesinde rol alan diğer bir etken devleşyondur. Devleşyonun paranın şişmiş durumdaki nominal değerini, gerçek değerine indirmektedir. Bu yapılmadığı takdirde, piyasa dengesinin alt-üst olması kaçınılmazdır. Her şeyden önce para şişmesi, ihracatı engeller. Buna karşılık ithalâtı teşvik eder. Çünkü iç fiatlar, dış piyasa fiatlarının çok üstüne çıkar ve tüccar, ihraç etme yerine içte satmayı daha kârlı bulur. Diğer yandan ithal malları komprador tüccar ve sanayiciler tarafından ucuza elde edilmiş olacağı için ithalât özendirilmiş olur. Fakat devleşyon yapıldımı kendi zıt hareketlerini de birlikte yaratır. Yani kâr oranını düşürmek istemeyen komprador tüccar ve sanayiciler şimdi daha pahalıya aldıkları ana mallarının yükünü fiatlara yansıtırılar. Fiatlar yükselince, piyasanın gerekeindiği para-miktarı genişler. Buda kredi-paranın rolünün daha da genişlemesine ve aynı zamanda karşılıksız para basımına yol açar. Böylece tekrar devleşyonla kısa bir süre için kavuşulan denge öncesindeki dengesizliğe, enflasyona dönüşmüştür.

c) Enflasyonun diğer bir kaynağı emperyalist tekellerin tekolci fiatlarıdır. Buna burjuva iktisatçıları "malîyet enflasyonu" adını takmışlar. Burada sözkonusu olan komprador sanayinin malîyetinin önemli bir bölümünü oluşturan ithal girdilerin fiatlarının emperyalist tekellerce düzenli bir şekilde artırılmasıdır. Bir tekelin fiat saptarken tek gözetdiği şey tüketimin alım gücüdür. Onun tanıdığı başka bir ekonomik kanun yoktur. Bu nedenle de emperyalist tekeller yarı-sömürgelerine sattıkları malların fiatlarını alabilirdiğince artırmışlardır. Onların usakları kompradorlar da bu fiat artışları kendi ürünlerine yansıtmışlardır. Bu fiat artışları ise, otomatik olarak tüm ürün ve ticari hizmetlerde zam furçasına yol açmakta; bu enflasyon dalgasına ayak uydurması devlet baskısıyla engellenen ücretler ve maaşlar sefilleşmekte, emekçiler düşer olmaktadır.

d) Diğer bir enflasyon kaynağı da devletin yeni para basmasıdır. Devlet bunu bazen piyasanın ihtiyaç duyduğu nakit parayı karşılamak için yapar. Fakat esas olarak, iç ödemelerini karşılayabilmek amacıyla yeni para basar. Devletin polisiye görevleri arttıkça, ekonomiye müdahaleleri arttıkça (ki bunlar ihracatı artırmak için teşvik, petrol sübvansiyonları, iktisadi yatırımlar, devlet bankalarının dağıttığı kredilerin artması, ücretli ve maaşlı çalışanlarının artması ve benzeridir.); devlet harcamaları artar. Enflasyon-devleşyonun sarması da devlet gelirlerinin değerini gün be gün kemirir. Devlet ihtiyaç duyduğu finansmanı üç kaynaktan sağlar: Emperyalist efendinin devletten devlete verdiği kredi ve yardımlar, iç borçlanma ve yeni para basma.

Bu amaçla basılan yeni para piyasayı ihtiyaçından fazla parayla şişirir. Şişen para, piyasada ancak fiatların artmasıyla dengelenebilir.

Devlet, 1980'in temmuz ve ağustos ayında piyasaya yeni para sürerek tedavüldeki toplam para hacmini 200 milyar liraya çıkarmıştı. Bunun enflasyonist etkisi, Ekim ve Kasım aylarında gündeme gelen yeni zamlar olmuştur. (bkz.12 Eylül broşürü.sf.13)

Aralık ayında ise para miktarı 256 milyar TL.sına sızdı. bunun enflasyonist baskısı ise önümüzdeki aylarda hissedilecektir.

Görüldüğü gibi Türkiye içinde bulunduğu parasal krizi gevşetebilecek durumda değildir.

Parasal kriz ile karşılıklı etki-tepki ilişkisi içinde bulunan üretim krizi daha da derinleşmektedir. Faşist devletin iktisat ve malîye uzmanları parasal krizlerin gevşetmenin yolu olarak piyasa para arzını firenleyecek çareler üzerinde duruyorlar. Bütün bunlar çare değildir. Ekonominin düze çıkabilmesi, ancak ve ancak emperyalizme göbekten bağlılığın ve feodal (yarı-feodal) tarımsal ilişkilerin zincire vurduğu üretim güçlerinin dolu-dizgin serbest bırakılmasıyla mümkündür. Bu ise komprador-burjuva, toprak ağası diktatörlüğünün var oluş şartlarına ters düştüğü için imkânsızdır.

1980'in ikinci yarısından itibaren ülkede üretimde artış tamamen dur-

muştur. Tarım üretimi, zaten artmamaktadır. Komprador sanayinin üretimi ise eski seviyesini zar-zor koruyabilmektedir. Devletin iktisadi uzmanları şimdi açıkca şunu kabul etmektedirlerki 1981 yılı için gayri safi milli hasılat (GSMH)da herhangi bir artış beklenmemektedir. Sanayinin bir katma değer yaratması da beklenmemektedir.

Gerçekte, tarım-dışı üretim, artmak şöyle dursun düşüş göstermektedir. Bu eğilim 1981'de daha da şiddetlenerek sürecektir.

Üretimin düşmesini birlikte getiren mekanizmalar şunlardır:

a) Komprador sanayi tamamen dışa bağımlıdır. Bu sektör, esas olarak tüketim malları üretmektedir. Bu sektörün üretim yapabilmesi için "hammadde" adı altında Türkiye'de bitirilecek yarı-mamül malları emperyalist tekelklerden ithal edilmek zorundadır. 1980'in ilk 11 ayında "sanayimiz" üç milyar 874 milyon dolar yarı-mamül mal ithal etmiştir. Bu sanayinin kullandığı ve dışardan ithal edilen enerji (petrol ve elektrik)de eklenirse, sanayinin yuttuğu döviz miktarı 8 milyar dolar civarında olacaktır. Buna karşılık sanayinin ihracat yolu ile sağladığı dövizise aynı dönemde sadece 822 milyon dolar olabilmıştır. Yani komprador sanayinin üretim yapabilmesi için gerekli olan en az ithalât tutarı, 7 milyar dolardır. Buna karşılık Türkiyenin tarım ve hizmetler kesiminden ihracat yoluyla sağladığı döviz, bu ithalât açığının ancak 1/3'ünü karşılayabilmektedir. Kısacası Türkiye her yıl emperyalist efendilerine en az net 5 milyar doları, "sanayi" adı altında kompradorluk yoluyla aktarmaktadır.

Böylece, "sanayi"nin taşınma suyuyla dönen bir değirmen olduğu bütün çıplaklığıyla ortaya seriliyor. Sözkonusu olan taşınma su dövizdir. Bu dövizin kaynağı, gerek devletin, gerek özel sektörün aldığı dış borçlardır. Ama borç birikimi, bir noktada bu kaynağı da kurutmakta, kredi muslukları kapanmaktadır. Türkiye bu noktayı daha 1978'de aşmıştır. 12 Eylül darbesiyle bu musluklar damlamaya başlamıştır; ama değirmeni döndürecek miktarda taşınma su bulunmamaktadır.

b) Emperyalistlerin kredi vermek için öne sürdükleri koşullar (birincisi yüklü bir devleşyon, ikincisi devlet harcamalarının azaltılması; üçüncüsü ücret ve maaşların dondurulması) 24 Ocak tedbirleri ile yerine getirildi. 12 Eylül darbesiyle de pekiştirildi. Ama bu kısa zamanda, üreticilerin açlıkla karşı karşıya kalmasıyla sonuçlandı. Bu sefalet, emekçinin tüketim kapasitesini dahada düşürdü. Sanayi ürünleri alıcı bulamaz oldu. Meselâ komprador sanayinin önemli bir bölümünü oluşturan otomobil sanayi, ilk defa ürettiğini satamadı; stok birikti. Komprador sanayinin ihracatı artırması da mümkün değildir; çünkü hem ürünlerin kalitesi düşük, hem de maliyeti (sanayi komprador nitelikte olduğu için) yüksektir. Bu durumda sermaye dolaşımı bu kezde meta-sermayenin para-sermayeye dönüşmesinde kesintiye uğramakta ve üretim krizini daha da güçlendirmektedir.

Parasal kriz ve üretim krizi birbirlerini karşılıklı olarak etkiliyor ve yükseltiyor. Yukarıda belirttiğimiz gibi mevcut ekonomide parasal krizden bir an için bile olsun nefes alabilmek, ancak üretimi artırmakla mümkündür. Fakat bizzat enflasyon ve devleşyonun yarattığı piyasa çelişmeleri, üretimin artırılmasının önüne dikiliyor. Artmayan üretim, bir yandan enflasyonu körüklüyor; bir yandan da döviz darboğazını daha da daraltıyor.

Bütün bu çelişmeler, hakim sınıfların faşist Cunta eliyle olağanüstü tedbirler almasına yol açmıştır. Fakat bu tedbirler, patlama noktasına, gelmiş olan yukarıdaki çelişmeleri gevşetmeyecek; tam tersine daha da uzlaşmaz hale getirecektir.

(III) Cuntanın 1981'de uygulamaya koyduğu tedbirler ve beklenen ekonomik olaylar; krizi daha da derinleştirecektir.

Cunta, şu tedbirleri almış ve almaktadır:

a) Ücret ve maaşların dondurulması: Hepimizin bildiği gibi, Cuntanın ilk işi ücret artışını bürüt %70 ile sınırlamak oldu. Bu %70, 1978'de toplu sözleşme yapmış işçilere uygulanmaktaydı. Yani 1978'den buyana...

300'ün üstünde arttığı halde, gelirdeki net artış 30-40 ile sınırlanmış oluyordu.

Cunta, bütün toplu pazarlıkları dondurdu. Yeni pazarlıklar Marttan itibaren başlayacak. Böylece hakim sınıflar en kritik anlarında 7-8 aylık bir zaman kazanmış oldular.

Marttan sonraki toplu sözleşme düzeni ise, işçi sınıfının tek malı olan işgücünü satarken pazarlık yapma özgürlüğünü tümüyle ortadan kaldırmaktadır. Cuntanın peş peşe yaptığı açıklamalardan şu anlaşılmalıdır ki, ücretler komprador patronların isteği doğrultusunda ve tüm iş kolunda eşit olmak şartıyla, faşist devlet tarafından saptanacaktır.

Bu aslında ücretlerin dondurulmasıdır. Çünkü pazarlık özgürlüğü tümden ortadan kaldırılmaktadır. Devlet yetkililerinin ve faşist sendika ağası iki Türk-İş yöneticisinin oluşturduğu yüksek hakemler kurulu, her iş kolu için tek tip toplu sözleşme hazırlayacak ve tüm işçiler adına da bunu kendisi imzalayacaktır. Böylece, birinci olarak ücretler, işçiler ölmeyecek seviyede tutulmuş olacaktır. İkinci olarak, değişik işletmelerde işgücünün sağladığı verim artışı hiç bir suretle işçiyi aktarılmayacak ve patronun cebine girecek. Tüm iş koluna eşit ücret uygulandığında, patronlar, işgücünün verimini artırmak ve böylece fazla-kâr sağlamak amacıyla, bir yandan sermaye, yoğun teknolojiye daha çok kayacak ve işçi çıkaracaklar, diğer yandan da işçileri ölesiyeye çalıştıracaklar.

Bu toplu sözleşme düzeni, sendikal özgürlüğü kaldıran, sendikayı gereksiz kılan ve de tek tip ulusal faşist sendika yaratmaya yönelik bir düzenidir.

Ücretlerin dondurulmasını, zaten ipleri devletin elinde olan maaşların dondurulması takip etmektedir. Bu durum, zaten sefil durumda olan emekçileri iyice sefilleştirecek ve tüketim hacmi yani talep daha da düşecektir.

b) Cunta, trilyonlara çıkardığı bütçenin ve yüz milyarlarla ölçülen iç borçların mali yükünü, yeni vergi kanunlarıyla kapamak azmindedir.

Yeni gelir vergisi kanunu, sabit gelirlilere vuruyor. Cunta, bu vergi kanununun işçinin ve memurun lehine bir değişiklik olduğunu söylüyor. Bu büyük bir sahtekârlıktır. Sabit gelirliilerin eline geçen birkaç sefil binlikle gizlenmeye çalışılan bir sahtekârlıktır!

Eski gelir vergisi kanunu, en alt gelir dilimine %10 vergi yükü koyuyordu. Bu vergi oranı gelir dilimi yükseldikçe artıyordu. eski gelir vergisi kanunu 60'ların başında çıkmıştı. O zamandan bu yana paranın değeri 30 misli düştü. buna göre burjuva anlamda "adil" bir yeni kanun, en azından eski vergi oranlarını koruyup, gelir dilimlerini 30 kat yükseltmekle olurdu. Böylece, düşük gelirliilerin vergi payı artırılmamış olurdu. Meselâ, 1963'de %10 vergiye dahil olan burut yıllık gelir 12 bin TL idiye, (ki bu sendikalı bir işçinin geliriydi); bugün aynı işçinin alması gerekli olan 360 bin TL'nin de yüzde ondan vergilendirilmesi gerekmektedir. Ne varki, enflasyon nedeniyle ücretler de (geriden takip ederek) artarken vergi dilimleri değişmediği için, bu işçinin gelir dilimi yükselmiş oldu. Vergi değişikliğinden önce bu işçi gelir vergisini %50'den ödüyordu. Yeni vergi ise bunu %40 olarak saptadı. işte sahtekârlık buradadır. Aynı işçi 1963'de %10 vergi yüküne tabi iken 1980 sonunda gerçek gelir artmadığı halde, %50'den vergi öder oldu. Bu, işçi sınıfının elindekinin enflasyon sayesinde bir de devletin çarpması demektir. Bu ek hırsızlık düzeltilmek zorundaydı. Cunta yıllık safi geliri bir milyonun altındaki her çalışanı %40 yükümlülük altına soktu. Böylece enflasyonun 1963'den bu yana işçinin, memurun sırtına yaktığı vergi yükü kaldıracağı yerde meşruluk kazandırıldı. Bunu yaparken cunta, tam da yavuz hırsız gibi, bize bu verginin lehimize olduğunu söylüyor!

Fakat yeni vergi kanunlarının en önemli yanı, sabit gelirliilerin vergi oranını artırması değildir. Çünkü bu alışagelmışin meşrulaştırılmasından başka birşey değildir. Esas yenilik, bu vergi kanunları ile devletin elini orta sınıfların cebine usatmasıdır.

Komprador patron ağa devleti, aslında Demokratik Devrim'den çıkarı olan milli burjuvaları, esnafı, küçük üreticiyi, kendisine sosyal dayanak yapma çabası içinde, vergi konusunda sıkıyordu. Hem vergi yükü düşük, hem de vergi kaçakçılığı genişti. Yeni vergiler bu durumu değiştiriyor. Gerek vergi kapsamını genişleterek, gerek denetimi artırarak ve gerekse peşin ödeme yükümlülüğü getirerek, orta sınıf ve tabakalar da işçi ve memurların vergi kaderine (!) ortak ediliyor. Özellikle peşin vergi ödeme sistemi, esnafı, zanaatkarları, küçük ziraatçıları, küçük hizmet erbabını yıkıma götürecektir; daha şimdiden iflâşlar başlamıştır. İşsizler ordusu daha da kabarcak; talep azalacak, ekonomik krizi derinleştirecektir.

c) Cunta, harcamalarını azaltmak için KİT'lerdeki personel sayısını azaltmayı amaçlıyor. Bu da işsizler ordusuna yeni yeni güçler katacak demektir.

d) Cunta, döviz darboğazını aşmak ve dış borçları ödemek için ihracatı artırmanın zorunluluğunu döne döne vurguluyor. İhracatın 2/3'ünü halâ tarım ürünleri oluşturmaktadır. Bunlar ise fındık, pamuk, üzüm, çay gibi birkaç temel maddedir. Bunların alış piyasası, mevcut kalite ve fiyatlarla doymuş durumdadır. Tarımsal ürün ihracatını artıracak, bu imkâna sahip temel ürünler ise, buğday, et ve diğer hayvansal ürünlerdir. Cunta'nın iktisatçıları da bunun farkındadırlar ve bunları arttıracaklarını ilân etmektedirler. Bunun için Ortadoğu ülkeleriyle görüşmeler yapmaktadırlar. Fakat bu mümkündür? Feodal ve yarı-feodal üretim ilişkilerinin hakim olduğu bir tarımsal rejimde, verimliliği artırmak, tohumları ıslah etmek, modern tarım araçlarını yaygın bir biçimde kullanmak; hayvancılığı, et kombinacılığını, süt ürünlerini işlemeyi geliştirmek mümkündür? Mülkiyet sisteminde değişiklik yapılmadan; küçük üreticiler tefecinin ve aracının elinden kurtarılmadan; buğday ve hayvan üretimini artırmak imkânsızdır. Bunu yapabilecek güç ise, bu faşist cunta değil işçi sınıfı önderliğindeki emekçi halk olabilir ancak.

Tarım ürünlerini artırmak (hava koşullarının çok iyi olmasının dışında) cuntanın elinde değildir. Cuntanın buradan da bir çıkış yolu bekleme-si boşunadır!

Bu düşünceler, tedbirler, emekçilerin daha da sefilleşmesini sağlama-sına rağmen kompradorların ve ağaların ekonomisini bir nebze bile rahatlatmayıacaktır. Kriz, bütün mekanizmaları ile her geçen an kendini yeniden doğurmakta, bu tür tedbirleri silip süpürmektedir.

Meselâ, bahar aylarında yeni bir devalüasyon beklenmelidir. Bu kaçınılmaz olmuştur. Bunu önlemek, cuntanın ya da kompradorların iradesine bağlı değildir.

Meselâ, bankalar mevduat faiz hadlerini yükseltmek zorunda kalmıştır. Bu otomatik olarak ticari ve sınıal kredilerin faiz oranını yükseltecek ve üretimi daha da düşürecektir. Faşist devlet, bunu önlemek için, kredi faizlerini dondurdu, ve bankaların açığını Merkez Bankası'ndan karşılama-ya karar verdi. Ücretlerin yüksekliğinden, harcamalardan yakınan, tarım destek alımlarını düşürmek isteyen devletin, kompradorların kârlarını garantilemek için bu ek faiz masrafını yüklenmesi, onun niteliğini ne güzel ortaya koyuyor! Böylece işçiden, memurdan ve (şimdi buna ek olarak) her türlü küçük üreticiden gasp ediyor; parababalarına, kompradorlara ve ağalara bunu dağıtıyor. Bunlar bir yarı-sömürge devletin doğal ekonomik işlevlerinden başka birşey değildir.

Diğer yandan mevduat faizlerinin artması, geleceğini gayrimenkullerle garantilemeye (!) çalışan dar gelirliilerin elinden bunların alınmasını sağlamaktır. Geçim standartı sürekli düşen orta halli emekçiler, evlerini, arsalarını, altınlarını satarak bu sözde bol faizli bankalara yatırı-makta ve peşin faiz sistemi yoluyla aldıkları para ile geçim seviyelerini eski seviyesinde tutmaya çalışmaktadırlar. Ama bu arada farkında değiller-ki enflasyon ve devalüasyon sarmalı karşısında bu mali kaynaklarını da kı-

sa zamanda tüketmektedirler. Böylece genel yoksullaşma bu tabakaları da geciktirmeli olarak sarmaktadır.

* Önümüzdeki yıl Türk Hakim Sınıflarını Daha Derin Siyasi Çıkamazlar Bekliyoruz.

Anahatlarıyla ortaya koyduğumuz bu iktisadi durum tablosu bize neyi göstermektedir?

Faşist Cuntanın temsilciliğini üstlendiği komprador patron-ağa iktidarının siyasi bunalımının daha da keskinleştiğini ve hat safhaya varacağını gösteriyor.

İktisadi bunalımın derinleşmesi hakim sınıfların kendi iç çelişkilerini iyice karıştıracaktır. Daha şimdiden iki kanat birbirine girmiştir; ABD emperyalizminin mağası Cunta, Rus sosyal-emperyalizminin uşaklarına karşı darbe üstüne darbe vurmaktadır. Buna karşılık T"K"P ve benzeri, Avrupadaki çeşitli "kardeş" partileri aracılığıyla cuntayı sarmaya çalışmaktadırlar.

Bu çelişmenin somut bir göstergesi, geçtiğimiz ay toplanan Avrupa Konseyi'nde Cuntanın sınırlı da olsa teşhididir. Avrupa Konseyi'nde yer alan birdizi revizyonist ve sosyal-faşist millet vekilli, Türk temsilcileri sıkıştırma, zor durumda bırakmıştır. Gerçi bu Cuntaya verilen genel desteği engellemiştir; ama meselâ Türkiye sorununun Mayıs ayındaki konsey toplantısının gündemine tekrar konmasında etkili olmuştur. Cunta, buradaki teşhire karşı iyice köpürmüştü; fakat görünüşü kurtarmak için işkence ile işlenen cinayetlerden 8'inin örtüsünü kaldırmak zorunda kalmıştır.

Hakim sınıf klikleri arasındaki bu tür çelişmeler, devrimci hareketin gelişmesi için olumlu ortamlar doğmasına, yararlanılacak gedikler bulunmasına yol açar. Meselâ, Mayıs ayına kadar yürütülecek bir işkenceyi teşhir kampanyasına böylece sosyal-faşistlerin de dolaylı olarak katkısını sağlamış oluruz.

Hakim sınıfların sadece ABD'ci ve RSE uşağı kanatları arasındaki değil, ABD'ci ve Batı Alman'cı kanatlar arasındaki ve bizzat her kanadın kendi içindeki çelişmeler de artmaktadır. Meselâ, bir faiz oranlarının yükselmesi, bundan yüksek kâr sağlayan kesimlerle, kardan zarar edecekler arasında çelişmeyi kızıştırır. Meselâ buğday ve hayvan üretiminin artırılma isteği, toprak ağalarının bir bölümünün işine gelmeyecektir. Meselâ, MHP'de temsil olan Amerikancı' kanat cuntadan memnun değildir. vb.

Hakim sınıflar cephesinde önemli çatlaklar başgösterirken, baskı ve demagojiyle bir ölçüde desteği sağlanan milli ve küçük burjuva sınıf ve tabakaları giderek yoksullaşmanın pençesinde acı bir şekilde ayakta kalacaklar ve faşist cuntaya karşı dönmeye başlayacaklardır.

Giderek yaygınlaşan ve dayanılmaz boyutlara ulaşan açlık ve sefalet, cuntanın binbir demagoji ve en kanlı terör ile sağladığı teslimiyet, yalvarıklık ve bekleme eğilimlerini silip süpürecektir.

Göstergeler öyledirki, kitlelerin yeniden harekete geçmesi önlenemez durumdadır.

Kısacası bir yandan hakim sınıfların 12 Eylül ile sağlanmış gibi görünen birlikleri parçalanmaktadır; diğer yandan, her türlü baskıya rağmen kitlelerin kendiliğindenci hareketinin yeniden başlaması kaçınılmazdır. Devrimci durum, yıl ilerledikçe yeniden yüksелеcektir.

Hakim sınıflar da bunu görmektedirler. Ve korkudan titremektedirler. Bu ufukta toplanmaya başlayan fırtına habercisi bulutları nasıl dağıtacaklarını düşünmektedirler.

Lenin bize öğretmiştir ki, her devrimci durum devrimle sonuçlanmaz. Eğer bu devrimci durumun yükselmesinden yararlanacak subjektif etken yoksa, hakim sınıflar bu batacağı boğulmamanın yolunu bulur.

Hakim sınıflar da bu gerçeğin bilincindedirler. O nedenle de bir an önce bütün güçleriyle devrimcilere vuruyorlar. Onların amacı, kitleye yön verebilecek kurumları yok etmektir. Bunun karşısında devrimci teşkilât-

ların temel görevi de amatör ve legal çalışma tarzlarını terketmek; illegal yapılar inşa etmektir. Partimiz ise, illegal yapısını pekiştirmek zorundadır. Biz de azımsanmayacak kayıplar verdik ve bunların önemli kısmı, amatörce çalışmaktan, illegalitenin ilkelerini disiplinlice uygulamamaktan ve ideolojik zaafılardan kaynaklandı. Bugün halâ böyle hatalar saflarımızda görülebilmektedir. Böylelerine karşı acımasız olmalıyız.

Hakim sınıflar devrimci durumun tekrar yükselişe geçme eğilimini, "demokrasiye geçiş" ile törpülemeye çalışıyorlar. Yani sıkılmaya yumruğu biraz gevşeterek, halka önemsiz tavizler vererek biriken fırtına bulutlarını dağıtabileceklerini umuyorlar. Cunta'nın alttan alta kaynayan halk muhalefeti karşısında "demokrasiye dönüşü" tamamlaması, bir ihtimaldir; ama küçük bir ihtimal! Çünkü gelişmeler çok hızlanmaktadır. Ve cunta hesapladığı bu fırsatı bulamayacaktır.

O zaman hakim sınıflar ne yapacaklar? Bu "doluya koydukları zaman almayan, boşa koydukları zaman dolmayan" çıkmazdan nasıl kurtulacaklar? Onlar, bir alternatif daha yedekte tutuyorlar. Bu da memleketi bir savaş felâketine sürüklemektedir. Türkiye giderek daha çok ABD emperyalizminin ortadoğu'daki maşası rolünü üstleniyor. Bunun jandarmalığa varması sürpriz nitelikte birşey olmayacaktır. Yerel bir savaş kıskırtılması, ABD'nin işine geleceği gibi Türk hakim sınıflarının içteki sınıf çatışmalarını yumuşatmalarının bir aracı olabilecektir. Kenan Evren bunun işaretini konuşmasında, "Türk askeri savaşa her an hazırdır." diyerek vermiştir. Türkiye'nin Orta-doğu'da daha aktif rol alması, askeri tehdit unsuru haline gelmesi; savaşta yol açmasa bile ABD uşağı arap ülkeleriyle Türkiye'nin ilişkilerini sıklaştırmasına yarayacaktır. Cunta İslâm Konferansında da görüldüğü gibi bundan birdizi ekonomik yarar beklemekte ve krizi gevşetmek için buna bir umut kapısı olarak bakmaktadır.

(EK-1A)

POLONYA HAKKINDA BAZI BİLGİLER

★ Polonya sosyalist devrimden önce, Rusya'daki Çarlık türünden bir Aristokrasinin yönetimindeki kapitalist bir ülkeydi. Polonya, emperyalistler açısından, özellikle İngiltere ve Fransa açısından, önemli bir pazardı. II. dünya savaşının arifesinde, Faşist Almanya bu pazara gözünü dikmişti. Nitekim 1939 Ağustos'unda Hitler Polonya'ya girdi. Buna karşılık olarak da Sovyet Kızıl Ordusu, Doğu Polonya'ya girdi. Ve Hitler'in doğuya doğru daha fazla ilerlemesini engelledi.

Savaş boyunca Polonya komünistleri faşist işgale ve onunla işbirliğine giren büyük sermayeye karşı yığıtce savaştılar. Bu mücadelede Kızıl Ordunun sağladığı desteğin büyük önemi vardı.

Nitekim sosyalist devrim, Faşist Alman Ordusunu önüne katıp kovalıyan Kızıl Ordunun, Batı Polonya'ya girmesinden güç alarak başarıldı. Bierut önderliğindeki Polonya Komünist Partisi (PKP) önderliğinde bir halk demokrasisi kuruldu. İşçi-Köylü Diktatörlüğü temelindeki bu halk demokrasisi SB'nin de yardımlarıyla, sosyalist sanayiye kurmaya ve tarımda da kolektivizasyona girişti. Fakat sosyalist inşa için verilen bu mücadele, devrilmemiş, fakat yok edilmiş olan Polonya burjuvazisinin ve toprak beylerinin direnişiyle karşılaştı.

II. Dünya savaşının ertesinde, sosyalist blokta modern-revizyonistlerin ilk kıpırtıları baş gösterdi. Savaşın yarattığı büyük tahribat ve (savaş sırasında gerekli olan katı merkezizetçiliğin şemsiyesi altında güçlenen) bürokrasi ortamında, SB'nde ilk modern-revizyonist girişim 1948 yılında meydana geldi. Tarım bakanı olan Kruşçev'in yardımcısı olan Gosplan (merkezi plânlama örgütü) yetkilisi Voznesenski, sosyalist tarımı çökretecek bir plân uygulamaya girişti. Bu plân tarım kolektiflerini özel mülkiyete doğru kaydırıyor ve devlet mülkiyetindeki MTİ (Makina-Traktör İstasyonları)nı kolektifin özel mülkiyetine çevirmeyi içeriyordu. Stalin önderliğindeki SBKP(B) bu girişimi boşa çıkarttı ve Voznesenski 1948'de kursuna dizildi.

SB'ndeki bu modern-revizyonist girişim ne rastlantı idi, ne de tek örnekti. Aynı tarihte, yani 1948'de birçok sosyalist blok ülkesinde daha benzer olaylar yer aldı.

Kuşkusuz bunların içinde en önemlisi, Yugoslavya'daki kapitalist restorasyondur. Tito öncülüğündeki revizyonistler, ABD emperyalizmi ile el altından anlaşmışlardır. 1948'de bir dizi "reformlar" ilân ederek devlet mülkiyetini mali idarelere ve fabrikalara devrettiler. Kolektif mülkiyeti, köylülere devrettiler. Bütün bunların adına da "öz yönetim" dediler. ABD'den geniş çapta kredi almaya başladılar. Yabancı emperyalist sermayeye kapılarını açtılar.

Yugoslav'yadaki kapitalist restorasyon, Stalin önderliğindeki Uluslararası Komünist Hareketten hak ettiği cevabı aldı. Yugoslavya Komünistler Birliği, Komünform'dan ihraç edildi; Yugoslavya'da iktidarı ele geçirmiş olan bürokrat burjuvazi ABD emperyalizminin işbirlikçisi ve sosyal-faşist olarak nitelendi.

1948'de esen modern-revizyonist dalga Macaristan ve Polonya'yı da etkiledi. Macaristan'da Janos Kadar ve Imre Nagy; Polonya'da da Gomülka adlı hain dönemler ortaya modern-revizyonist politikalar attılar. Bunlar tarımda kolektifleşmeye karşı çıkıyor; kolektiflerin Yugoslavya'daki gibi köylünün ortak özel mülkiyetine devrini istiyorlardı. Bunlar proletarya diktatörlüğüne karşı çıkıyor ve "demokratikleşme" sloganını atıyorlardı. Bunlar SB'nin aleyhine propaganda yürütüyor ve "Ulusal Bağımsızlık" sloganı atıyorlardı. Bunlar ABD'nin işbirlikçisiydi ve Tito'nun tam desteğine sahipti.

Komünform'un Yugoslavya ve modern-revizyonist tehlike karşısındaki kararlarından sonra bu hainler KP'lerden temizlendiler. J. Kadar 1951'de, I. Nagy de 1955'de atıldılar.

Polonya'da ise, Gomülka, 14 Kasım 1949'da PKP'nden ihraç edildi. 31 Ekim 1951'de de anti-sosyalizm eylemlerinden dolayı tutuklandı. Gomülka devrilen ama henüz güçlü Polonya hakim sınıflarının sözcüsüydü ve dış desteği de Amerikan emperyalizminde ve diğer sosyalist ülkelerdeki modern-revizyonistlerde buluyordu.

* Polonya'da modern-revizyonistler ilk kıpırdanışlarında Stalin ve SB-KP(B)'nin yardımıyla engellenmişlerdi. Ama ezilmemişlerdi. Bu aslında birçok sosyalist ülke içinde geçerliydi. Nitekim 1953'de Stalin'in ölümünden sonra Kruşçev modern-revizyonizmi, uzun yıllar sürecek bir iktidar mücadelesine girişti. SB'ndeki modern-revizyonist darbeye ve kapitalist restorasyonu paralel olarak birçok sosyalist blok ülkesinde de proletarya diktatörlüğü yıkıldı. Macaristan, Polonya'da bu karşı-devrimci ayaklanmalar ve darbeler şeklinde şiddet unsurunu da içerecek biçimde gelişti.

1956'nın Şubat'ında SBKP'nin 20. Kongre'si yapıldı. Burada Kruşçev modern-revizyonist gizgisini onaylattı ve Stalin'e adı bir saldırı kampanyası bağlattı. Bundan önce de Kruşçev birdizi hazırlık yapmıştı. Kruşçev 1953'de MK.1. sekreteri seçildikten sonra bir yandan ABD emperyalistleri ile uzlaşmaya başladı, diğer yandan da Stalin önderliğinde mahkûm edilen modern revizyonistleri kurtarmaya uğraştı. Kruşçev'in girişimleriyle Janos Kadar serbest bırakıldı. Gomülka'da Ekim 1954'de serbest bırakıldı. Kruşçev 1955'de Yugoslavya'yı ziyaret ederek Tito'ya haksızlık yapıldığını söyledi; ona itibarını iade etti. 20.PK'nden sonra da bir yandan içteki komünist önderlerin (Molotov, Malenkov, Kaganoviç, Bulganin, Vorosilov vb.) tasfiye etmek, diğer yandan da dışta diğer KP'lerin önderliğindeki komünistleri yıkmak için uğraştı.

Bu arada Polonya'da 21 Mart 1956'da 1. sekreter Bierut öldü. Onun ölümü, PKP'deki modern-revizyonistler için iyi bir fırsat oldu.

28 Haziran 1956'da Boznan'da öğrenci ve işçi gösterileri oldu. Bu gösteri ayaklanmaya dönüştü ve bastırıldı. Birçok kişi öldü. Bu gösteriler, Amerikan emperyalizminin ve Tito modern-revizyonistlerinin düzenlettiği

Bir gösteri idi. Ve Bierut'un ölümüyle zayıflamış olan PKP'nin önderliği-ne hakim olan komünistleri yıkmayı amaçlıyordu.

Bu gösterinin hemen ardından Gomülka tekrar partiye girdi. 9 Ekim 1956'-da Gomülka'nın en büyük rakibi Bilori Mine, Boznon'daki karışıklığı sömü-ren Gomülka'nın teşhir ve tecrit çalışmaları neticesinde siyasi bürodan ve ekonomik işler bakanlığından istifa etti.

13 Ekim 1956'da Kruşçev başkanlığında bir heyet Polonya'ya geldi. Kruş-çev'in direktifleri doğrultusunda 19 Ekim'de toplanan MK, Gomülka'yı parti başkanlığına getirdi.

Gomülka ertesi gün yaptığı konuşmada şu üç noktayı vurguladı:

- ★ Partinin ve devletin "demokratikleştirilmesi"
- ★ "Ulusal bağımsızlık" ve anti-sovyetik propaganda.
- ★ Anti-Stalinist kampanyanın başlatılması.

Gomülka'nın bu programı, Polonya içindeki gerici güçlerden büyük destek gördü. Kilise ve Hür Avrupa radyosu, Gomülka'yı destekledi. 1957 Ocak-ın-daki hükümet seçiminde Gomülka büyük bir zafer sağladı.

★ İktidarı ele geçiren Gomülka önderliğindeki modern-revizyonistler, kapitalizmi diriltme işine giriştiler. Planlı sosyalist ekonomiyi tahrip ettiler. Kâr dürtüsünü üretimin merkezine koydular. Ücretli-emek-sermaye çelişkisi yeniden hakim oldu. Polonya başta ABD olmak üzere batılı emperyalistlerden yoğun borç aldı; onların sermaye ihraç ettikleri bir pazar haline geldi. Diğer yandan Rus Sosyal-Emperyalizmine göbekten bağlandı. Kruşçev'in "sosyalist-ihhtisaslama" adını verdiği yeni sömürgeci teori u-yarınca, Polonya sanayii, motor parçaları üretimine ve gemiciliğe sınır-landırıldı. Diğer bütün dallarda Sovyetlere ekonomik olarak bağımlı hale geldi. Rus Sosyal-Emperyalizmi, Polonya'da sürekli olarak iki tank tümeni bulundurma hakkını elde etti.

Polonya'nın emperyalistlerden ve Rus Sosyal-Emperyalizminden aldığı borçlar, Rus Sosyal-Emperyalizmine olan ekonomik bağımlılık, ve azami kâra yönelik üretimin doğurduğu anarşi, Polonya'nın güçsüz ekonomisini kayala-ra oturttu. 60'lı yılların sonunda işsizlik ve pahalılık çekilmez hale geldi. Kitlik başladı. Nihayet 1970'de 20 Aralık'da işçiler yeni konan zamları protesto etmek ve ücretlere artış istemek için büyük gösteriler düzenlediler. Bu gösteriler kanla bastırıldı. Fakat hükümet yeni zamları iptal etmek zorunda kaldı. Gomülka istifa etti, Gierek onun yerini aldı.

Gierek yönetiminde de değişen birşey olmadı. Aynı ekonomik ve siyasi düzen daha da güçlenerek devam etti. Gierek döneminde Polonya'nın dış borçları 25 milyar dolara yükseldi. Kollektif çiftliklerin önemli bir kıs-mı dağıtılarak köylü bireysel üretimine dönüldü. Polonya'da da Amerikan ve Batı Alman yatırımları arttı. Küçük özel sanayi ve ticaret işletmele-rine yeniden izin verildi. Katolik kilisesinin etkinliği çok arttı. Gierek yönetimindeki devlet tekelci kapitalizmi, bağımlı olduğu Rus Sosyal-Emperyalizminin ve genel olarak emperyalist sistemin artan ekonomik buhranıyla birlikte, 70'li yılların sonunda tekrar derin bir iktisadi krize girdi. Enflasyon zaten düşük olan işçi ücretlerini bir hiçe çeviriyor; temel tü-keetim maddeleri bulunmaz oluyordu. Gierek hükümeti 1980'de yine birdizi zam yaptı ve eti karneye bağladı. İşçileri acımasızca çalıştırmak için planlar yaptı.

Ama bu yeni saldırılar karşısında Polonya işçi sınıfı sessiz kalmadı. 1970'deki ayaklanmalardan sonra işçi sınıfı illegal bir sendika kurmuştu; bağımsız dayanışma sendikası. Dayanışma sendikası harekete geçti; hükümet-ten şu temel talepte bulundu:

- ★ Dayanışma sendikasının yasal olarak tanınması.
- ★ Yeni zamların iptal edilmesi.
- ★ 40 saatlik çalışma haftası.

Hükümet bunları kabul etmediği için işçi grevleri ve fabrika işgalleri kısa zamanda yaygınlaştı ve genel greve dönüştü. Bu işçi hareketi karşısında Gierek istifa etti. PKP'nin siyasi bürosunda birçok değişiklik yapıldı. Rus Sosyal-Emperyalistleri Doğu Almanya'ya yeni birlikler yığarak Polonya'yı işgal tehdidi savurdu.

Fakat işçiler geri çekilmediler. Bu işçi hareketini ABD ve Kilise, kendi amaçları için destekledi ve sendika liderleriyle işbirliğini sağladılar. Polonya'daki kapitalist çiftçiler de bu durumdan yararlanarak sendika kurmak için gösterilere giriştiler. Batı hayranı öğrenciler ve aydınlar da gösteriler düzenlediler. Bu genel karışıklık karşısında yeni kurulan Pinkevski hükümeti işçilerin taleplerini kabul eder göründü. Dayanışma sendikası yasallaştı. Fakat Pinkevski, haftada 40 saatlik çalışma anlaşmasını yürürlüğe sokmadı. Bunun üzerine işçiler yeniden greve gittiler.

Bunun neticesinde Pinsevski'de istifa ederek yerine bugünlerde Jaruzelski geçti. 40 saatlik çalışma haftası kabul edildi. Şu anda yeni hükümet ile sendika önderliği anlaşmış durumdadır.

TKP/ML MK.
Şubat 1981